

Toine Rongen

HELP! MIJN BAAAS IS GESTOORD...

Survival-
gids
voor
moderne
mede-
werkers

Inhoud

<i>Voorwoord</i> door San Fu Maltha	9
HOOFDSTUK 1. 'Word je mijn caddy?!'	13
HOOFDSTUK 2. 'Weg jij, idioot!'	18
HOOFDSTUK 3. 'Laat het toch los!'	24
<i>Hoeveel kost een gestoorde baas?</i>	28
<i>Dossier I: Gestoorde leiders</i>	31
HOOFDSTUK 4. 'Vier ton per jaar! Peanuts!'	34
HOOFDSTUK 5. Het complot van de Ajax-joden	38
<i>Tips & Adviezen</i>	42
HOOFDSTUK 6. 'Burnout! Dikke lul, drie bier!'	44
<i>Dossier II: Burnout-syndroom</i>	46
HOOFDSTUK 7. 'Toe, d'r uit! Nu!'	49
<i>Dossier III: Persoonlijkheidsstoornissen</i>	54
HOOFDSTUK 8. 'Zoek het maar uit!'	55
<i>PS 1: ADHD</i>	56
<i>Monoloog: baas met ADHD</i>	58
HOOFDSTUK 9. 'Schijten, lekker schijten!'	59
<i>PS 2: Theatrale/Narcistische persoonlijkheidsstoornis</i>	62
<i>Monoloog: baas met theatrale persoonlijkheidsstoornis</i>	64

HOOFDSTUK 10. 'Dat Centerfold-wijf! Doen!'	65
<i>Tips & Adviezen</i>	70
HOOFDSTUK 11. 'Storms! Die gigolo van Nina!'	71
<i>PS 3: Anti-sociale persoonlijkheidsstoornis/borderline</i>	75
<i>Monoloog: baas met ASPS/borderline</i>	76
HOOFDSTUK 12. 'Ik joeg er bij Yab Yum 15.000 euro doorheen'	79
HOOFDSTUK 13. 'Drank, een duivelse motor'	82
<i>PS 4: Alcoholische verslavingsstoornis</i>	88
<i>Monoloog: baas met een alcoholverslaving</i>	90
HOOFDSTUK 14. 'Net zo gestoord als ik'	92
HOOFDSTUK 15. 'Driewerf kut! Maar gefeliciteerd!'	100
<i>PS 5: Paniekstoornis</i>	105
<i>Monoloog: baas met een paniekstoornis</i>	105
<i>Tips & adviezen</i>	106
HOOFDSTUK 16. 'Ik zag een spook'	108
HOOFDSTUK 17. '...die microfoon ...fuck man!'	117
HOOFDSTUK 18. 'Je bent mijn hoofdredacteur!'	125
<i>PS 6: Obsessieve persoonlijkheidsstoornis met dwangneuroses</i>	128
<i>Monoloog: baas met dwangneuroses</i>	129
HOOFDSTUK 19. 'Die stamp ik buiten!'	131
<i>Tips & adviezen</i>	135
HOOFDSTUK 20. 'Een gore streek!'	136
<i>Tips & adviezen</i>	139

HOOFDSTUK 21.	'Is Walter een psychopaat?'	140
	<i>PS 7: Psychopathische persoonlijkheidsstoornis</i>	144
	<i>Monoloog: baas met psychopathische trekken</i>	147
HOOFDSTUK 22.	Een leugen uit het darmkanaal	149
HOOFDSTUK 23.	Mijn neef: een frauduleuze zombie!	155
	<i>PS 8: Ontwijkende persoonlijkheidsstoornis</i>	158
	<i>Monoloog: baas met een ontwijkingsstoornis</i>	159
HOOFDSTUK 24.	'Ik ben weer gelukkig'	160
	<i>PS 9: Bipolaire stoornis</i>	162
	<i>Monoloog: baas met bipolaire stoornis</i>	164
HOOFDSTUK 25.	'Ze zien me als een Tokkie!'	165
	<i>PS10: Autisme en PDD-NOS</i>	171
	<i>Monoloog: baas met een autistische stoornis</i>	172
	<i>Tips & adviezen</i>	173
HOOFDSTUK 26.	Ik word een ouwe zak	174
	<i>Dossier IV: De 24 uurs economie versnelt de midlife crisis</i>	175
HOOFDSTUK 27.	Heb ik een opgezette prostaat?	178
	<i>Dossier V: Arbeidsconflicten</i>	181
HOOFDSTUK 28.	'Je moet altijd voor jezelf opkomen'	184
HOOFDSTUK 29.	'Driemaal scheepsrecht'	192
	<i>Tips & adviezen</i>	195
HOOFDSTUK 30.	Welke stoornis heeft jouw baas?	196
	<i>Tien testen</i>	197

‘Storms! Die gigolo van Nina!’

Om 15.00 uur treffen we Albert in Walters kantoor. Ik tel de minuten af. Wat wil ik graag deze voormalige kroegbaas en Hollywoodkapper ontmoeten. Aan hem heb ik namelijk indirect mijn hoofdredacteurschap te danken. Terwijl we elkaar nota bene slechts van drie telefoongesprekken kennen. Hij spuwde daarbij zijn gal over *De Baas* dat destijds, zo beweerde hij voortdurend, onder zijn hersenpan wortel had geschoten. De Eindhovenaar was daarmee naar zijn oude maat en uitgever Walter gestapt. Hij bekleedde zelfs tijdens de eerste edities van *De Baas* de post van hoofdredacteur en bezorgde me toen de opdracht om Barry Hay van Golden Earring te interviewen. Zo schreef ik destijds voor *De Baas* mijn eerste artikel.

Op een dag hing hij opnieuw aan de lijn. Maar ditmaal niet als hoofdredacteur – ‘Niks voor mij, die kutzooi’ – maar als adviseur. ‘Die vorige voldeed voor geen meter.’ Hij had mij bij onze uitgever naar voren geschoven. Zo ben ik dus vandaag in het Oost-Brabantse land beland. Albert runt de Pakkenclub, een netwerkclub voor de energieke ondernemer. In een sjiek etablissement zetten de jongens en meisjes maandelijks de bloemetjes buiten en vergapen zich ondertussen aan een prominente gast. Van Peter R. de Vries tot Frits Wester, van Helene van Royen tot voormalig escortkoningin Elène Vis, van Victor Muller tot Emile Ratelband, van Geert Wilders tot Jort Kelder. Wie nog niet met een lezing van een halfuur 3 tot 6 duizend euro heeft opgehaald bij de Pakkenclub, hoort er in prominent Nederland niet bij. Albert profileert zich met verve als het brein met de briljante ingevingen. Om eens per maand met de redactie te brainstormen en wat met de baasjes te bellen, incasseert Albert, zo beweert hij althans, maandelijks 2000 euro. ‘Peanuts. Maar voor vrienden als Walter doe je niet moeilijk,’ roept hij nog. Heerlijk! Wie wil zo’n mens niet een keer in levende lijve ontmoeten.

Onderweg naar de uitgeverij neemt mijn nieuwsgierigheid alsmat toe. Want ik snap er even niets meer van, mijn bazen storten namelijk alle mogelijke shit over Albert uit. ‘Ideeën bij de vleet die Albert, maar

aftikken, ho maar!' aldus Walter op hoge toon. Stefan pepert hem in om niet te impulsief op hem te reageren. 'Laat hem dadelijk gewoon zijn kritiek spuien, dan laat hij ons op den duur wel los.' Beiden trachten mij mee te zuigen in die voor mij raadselachtige anti-Albertstemming. Maar ik heb nota bene mijn functie aan de man te danken. Om nou meteen met de wolven in het bos mee te huilen...

Al vanaf het begin gaat er iets mis. Stefan, in het clubhuis nog de meester van de ontspanning, loopt bij het schudden van Alberts uitgereikte hand al rood aan. Ook de zojuist naar binnen geflaneerde Marloes krijgt het met de beste wil van de wereld niet voor elkaar haar fris-en-fruitig glimlach op te roepen. Terwijl Albert toch aardig matchte met de kledingcodes van deze omgeving. Wel heeft de man een primaire en fysieke uitstraling en een taalgebruik dat vloekt met de gedragscodes in de uitgeverij. De voormalige baas van een kroeg in de uitgaansstraat van Eindhoven, Stratumseind, heeft bovendien iets onvoorspelbaars, alsof hij ergens op zit te broeden. En jawel hoor, als hij de artikelonderwerpen hoort die zojuist bij de golfbaan zijn 'afgetikt', brandt het genie los.

'Pieter Storms, man, de bodyguard van Nina Brink, hou op, dat uitgerangeerde breekijzer, mag blij zijn dat hij überhaupt nog door iemand geïnterviewd wordt. Misschien dat hij ergens nog als gigolo aan de bak komt... Laat hem lekker klaarkomen bij die Nina.'

In stijgend volume: 'Laura Fygi. Ja hallo, zeg! Zijn jullie van gisteren of zo? Daar liggen ze godverdomme bij Quote echt niet wakker van. Hallo jongens, trekken jullie je nog af op die posters van Centerfold of zo?'

Direct daarop volgen enkele stevige afrukbewegingen waarbij zijn vuist ritmisch tegen de onderkant van de tafel bonkt. Marloes wendt daarop direct haar gezicht af. Stefan loopt opnieuw rood aan. Walter houdt zich nog even in zijn rol van de keurige uitgever. Maar Albert weet niet van ophouden:

'Hé hallo, Walter, zet jij straks die bejaarde stoefhoer in jouw blad? Dat meen je toch niet, man? Dat kan toch niet jongen, hé Walter, dat meen je toch niet of wel soms...'

Albert kijkt hem daarbij continu met een grote guitigheid aan, alsmaar herhalend met een stem die veel overeenkomsten vertoont met een Hans-Teeuwentypetje: 'Hé, Walter, dat meen je toch niet...'

Walter vecht tegen de opkomende lach. Maar uiteindelijk proest hij het uit. Ik herken deze humor zo van kostschool, van vroeger. Ook

Albert heeft in zijn jeugd de nodige kostscholen afgelopen. Vandaar. Ook ik hou het niet meer.

‘Kijk,’ begint Stefan weer. ‘Ik heb echt ik-weet-niet-hoe-veel-trainingen over van alles en nog wat gevolgd en wat jullie missen is lef. Guts verdomme! Het is hier allemaal te tuttig.’

De man heeft zeker een punt. Maar waar moet dit in hemelsnaam naar toe? Albert schiet zijn doel compleet voorbij, hij heerst, maar met zijn gedrag scheldt hij als het ware continu de redactie uit. Mij schiet de techniek te binnen over het controleren van moeilijke gesprekken. Het heet pacing en leading. Vertoont iemand ongewenst sociaal gedrag – daar kunnen we de actie van deze Pakkenman toch onder scharen – dan neutraliseert de ontvanger dat als volgt: hij gaat aanvankelijk mee met het extreme gedrag – pacing – waardoor je bij de dader een sfeer van vertrouwen opbouwt, maar daarna ga je hem naar het door jou gewenste gedrag leiden, manoeuvreren, – leading dus.

Ineens hoor ik mezelf aan Albert vragen: ‘Op wie trek jij je graag af?’

‘Op Pamela Anderson,’ zegt hij direct en zonder enige belemmering. ‘Lekker wijf!?! Lekker, die kunsttieten brrrr.’ Hij zet zijn gebit in een denkbeeldige boezempartij. ‘Of op die stoot van GTST, hoe heet ze ook al weer. Toe Walter, help effe, jij vindt dat ook zo’n lekker ding...’

‘D’r is maar een dame die ik in mijn blad wil hebben,’ reageert Walter verlekkerd en nu ook helemaal los. ‘Mirjam van den Broeke van Quote, als die toch eens voor ons zou kunnen werken, mamma mia...’ Ineens weer bloedserieus: ‘Maar Laura Fygi, op de cover?’ Zojuist op de golfbaan nog een en al geiligheid, nu met een zuurpruimengezicht. ‘Luister eens hier, Toine, we zijn geen 60 plus Magazine.’

Walter en Albert moeten weer onbedaarlijk lachen. Maar Marloes weet zich geen houding te geven en kijkt beduusd naar de vloer. En Stefan? Hij roept de heren op leraarstoel tot de orde. ‘Heren, heren, zo kan ie wel weer.’

‘Kom op zeg!’ gaat Albert in volle vaart verder. ‘Maak nou toch eens een lekker bloedgeil zakenblad en, voor degenen die het zijn vergeten...’ Nu letterlijk luidkeels brullend en hevig gesticulerend: ‘Ik ben godverdomme de fucking godfather van dit ding. Het idee komt van mij vandaan ja, hoor je dat. Van mij...’ Daarbij tikt hij met zijn handen op zijn borst. ‘We zijn nou een dik anderhalf jaar onderweg. Walter heeft al veel geld in deze beerput...’ ...wijzend naar een stapeltje edities van *De Baas*... ‘...gemierd en nog steeds drie keer kut. Zien jullie

dat god hemeltjelijf zelf ook niet? Echt hier!' Hij pakt de laatste uitgave van *De Baas*. Daarop staat een anonieme man in kostuum met dezelfde kleuren als het behang achter hem. 'Driewerf kut.' Spellend nu: 'K.U.T!' Ineens begin ik ordinair met de man mee te brullen.

'Maar oké dan, Albert! Helemaal gelijk, maar kom dan met een alternatief voor K!' Ik neem een extra ademhaling: 'U.T!'

En jawel, Albert raakt van slag. Hij begin te grijzen alsof hij wilde zeggen: 'Fuck! Die goser komt ook van Stratumseind.' Ook Walter is van zijn à propos, maar kijkt me daarop met een haast vaderlijke trots aan. Alsof hij zeggen wil: 'Kijk, je bent niet bang voor Albert. Je kunt hem aan. Jij bent geslaagd voor het hoofredacteurschap! Bravo!'

Ik paste toen tot mijn grote verrassing onbedoeld de machtswet toe: 'Vestig ten koste van alles de aandacht op uzelf!' Ofwel: Bouw aan een reputatie, aan een naam van faam. Verbind aan je gedrag, aan je verschijning iets waarmee je je onderscheidt. Denk aan het tsjakkaa-gebrul van Emile Ratelband, de pakken van Freek de Jonge, de snor van Johan Derksen en ga zo maar door. Om aandacht te scoren, zo lees ik in mijn hut, val je de zichtbaarste en de machtigste aan! Bruskeer hem! Theo van Gogh ontketende zodoende rechtszaken en conflicten, hoofdredacteurs ontsloegen hem als columnist. Daarop vond de provocateur echter snel een nieuw podium.

BN'ers, prominenten, positief of negatief, ze weten voortdurend aandacht te trekken. David Bowie presenteerde in zijn topjaren elke nieuw album met een totaal nieuwe stijl, ook qua kleding, opmaak, design. Madonna en talloze anderen idem dito. Had Pablo Picasso zijn naam aan een stijl of school verbonden, dan strooide hij de massa direct weer zand in de ogen door werk te presenteren dat haaks stond op al zijn vorige werk. Het hof van Lodewijk XIV werd frequent bezocht door de talenten van het Frankrijk van die tijd. Maar niemand trok meer aandacht dan de excentrieke en brutale hertog de Lauzun. Zijn verbale vuurpijlen richtte hij zelfs op de koning. Hij sliep nota bene met diens maîtresse. Maar Lauzun kon niet stuk bij Louis. De hertog leidde het leven dat hijzelf heimelijk wenste. In zijn nabijheid voelde de vorst zich dan ook altijd op zijn gemak.

Zet net als zij je specifieke eigenschappen in! Ze mogen controversieel zelfs provocatief zijn. Maar het vereist wel alertheid en creativiteit, maar vooral ook een grote innerlijke discipline. Want vaak zie je ze letterlijk over de schreef gaan, sommigen belanden achter de tralies, in de

gevangenis of in een gesticht. Niet alleen kan deze wet doorslaan in narcisme maar ook, en daar deed me het gedrag van Albert en Walter tijdens de vergadering aan denken, in een ASPS, een Anti Sociale Persoonlijkheidsstoornis.

PS 3: ANTI-SOCIALE PERSOONLIJKHEIDSSTOORNIS/ BORDERLINE

Een ASPS'er oefent een extreem verstorend effect uit op zijn directe omgeving. Dat wordt veroorzaakt door de structurele instabiliteit van denken, voelen en gedrag. Dit kan leiden tot sterk wisselende stemmingen, impulsiviteit, wispelturigheid, oneerlijkheid, agressiviteit plus het nastreven van korte-termijnbehoeftebevrediging en het daaraan gekoppelde onvermogen 'vooruit te plannen'. Op basis van buitenlandse studies wordt geschat dat twee tot drie procent van de bevolking in westerse maatschappijen ASPS heeft. In samenlevingen met een lage sociale cohesiegraad komt ASPS vaker voor. Met name in klinische settings zoals verslavingsklinieken, gevangenis en forensisch-psychiatrische ziekenhuizen schiet het wortel. Een ASPS heeft duidelijk overeenkomsten met een borderline stoornis en narcisme. De patiënt vindt zichzelf fantastisch, enorm belangrijk en overdrijft daardoor zijn talenten en prestaties. Hij is vaak in de ban van fantasieën over onbeperkt succes, macht, brillen, schoonheid, vindt zichzelf 'speciaal', 'uitverkoren om zaken op een totaal andere manier aan te pakken'. Wat hem van de narcist onderscheidt is dat hij daarbij ook kickt op negatieve aandacht. Hij doet graag asociaal/tegendraads, geilt er als het ware op dat anderen hem haten. Hij denkt ook alleen begrepen te worden door een hogere elite. Hij zou ook lid van die kring willen zijn. Hij heeft een tekort aan invoelend vermogen, is vaak jaloers. Pakt een ander hem hard aan of weet men hem te ontmaskeren, dan draait hij alles in eigen voordeel om. Dan is de tegenstander jaloers op hem, er op uit hem te vernederen, te beschadigen. Hij kan dan heel hooghartig zijn. Het doel heiligt daarbij alle middelen, vooral het doel om zichzelf goed te doen. Voor een leugentje draait de ASPS-baas zijn hand niet om. Leugen en zelfbedrog zijn nauw met elkaar verbonden. 'Af en toe liegen mensen omdat ze materieel voordeel willen behalen, bestraffing willen voorkomen of omdat het ze gewoon beter uitkomt,' zo schrijft Bella DePaulo

in het *Psychological Bulletin*, ‘maar veel vaker gaat het leugenaars om de psychische beloningen. Ze liegen om zich beter en deugdzamer voor te doen dan ze in werkelijkheid zijn. Ze liegen om zichzelf en soms anderen te beschermen tegen afkeuring en onenigheid en ze willen pijnlijke gevoelens ontzien.’

MONOLOOG

Interview: medewerkster van een baas met ASPS/Borderline

Naam: Christien

Leeftijd: 40

Functie: PR-manager van een trainingsbureau

‘Hij ging zonder aanleiding dreigend en intimiderend dicht bij je staan, lachte hysterisch om niets, kreeg extreme woedeaanvallen en spuwde dan behalve consumptie ook allerlei vage complottheorieën over me heen. At iedereen vegetarisch, dan at hij vlees. Was lijnen in dan vrat hij kilo’s ijs, choco, drop of een vette hap uit de muur. Had iedereen alcohol en drugs afgezworen dan deed hij bij gasten thuis allerlei troep in hun drankjes waardoor iedereen gaandeweg ongewild knetterhigh werd. Of met iemands mobieltje spelen om het vervolgens keihard weg te gooien of zomaar de auto van een vriend bekrassen of anderszins moedwillig beschadigen. Daarmee zouden ze dan loskomen van de stoffelijke wereld. Of ineens in een gesprek allerlei teksten van *The Joker* uit de Batman-films declameren, iets schunnigs in je oor brullen, je dreigend aankijken en je dan weer liefdevol betasten. Tijdens chique etentjes voluit boeren of scheten laten. Alles onder een lolletje, dan weer half serieus, dan weer als een zogenaamde oefening om de irritatiegrens wat op te schuiven. Als je hem daarop aansprak, dan maakte hij je met ingewikkelde woorden en complexe zinnen wijs dat hij zichzelf goed wist te controleren en dat alles het doel had om die saaie, ingedutte wereld tot een grote innerlijke bewustzijnsrevolutie te bewegen. Altijd tegendraads willen zijn. Vergeleken met de normale ondernemer was zijn daadkracht – ook financieel – fenomenaal. Hij had elke week pakweg vijftig ideeën, waarvan drie echt briljant. Aan zijn directe medewerkers de taak die er uit te pikken. Dat vond ik wel wat hebben.

Toen hij harddrugs ging gebruiken, raakte hij steeds vaker betrokken bij ruzies en vechtpartijen. Mijn loyaliteit taande toen mensen vanwege zijn onzedelijk gedrag rechtszaken dreigden aan te spannen. Ook kreeg hij ruzies over onbetaalde rekeningen waardoor we incassobureaus aan de deur kregen. Hij ging allerlei leugens vertellen, over seks, geweld. Zijn dagindeling werd een immense puinhoop. Ideeën die hij en ook zijn medewerkers enorm zagen zitten en waarop we allerlei acties bedachten, kraakte hij enkele uren later tot op de bodem af. Het werd zo erg dat hij mij opdracht gaf zijn bedrijf, dat liep als een trein, te beëindigen om het vervolgens met nieuw elan in de markt te zetten. Dan was het weer te commercieel of juist niet commercieel genoeg. Ik leerde van hem om ondanks alle onrust gewoon mijn ding te blijven doen. Maar je houdt het met zo'n baas natuurlijk niet lang vol.'

Albert, met zijn wijsvinger alsmaar richtend op mij: 'Ik heb honderden geweldige ideeën, aan jou de taak om daaruit de beste twee te pakken.' Op mijn verzoek om bij elk idee ook een visitekaartje of een telefoonnummer te leveren zodat de redactie deze 'geweldige out of the box'-opererende ondernemers direct kan benaderen, schampert hij: 'Hallo makker, maar daarvoor word ik niet betaald.' Ook mijn voorstel om van elke Pakkenclub-avond een vier pagina's tellende reportage te maken, schiet hij af. 'Kutidee!?! Waarom? Weet ik veel, voel ik zo!' Dus doen we het met een lullig twee-paginaverhaal waarover hij tijdens mijn tropenjaar alsmaar blijft klagen. 'Superkut!'

Toch erger ik me vreemd genoeg niet zo aan Albert als aan mijn baas. Albert staat meer in het echte leven, oogt ook wat snuggerder en doet in elk geval meer aan zelfreflectie en zelfstudie. 'Dit weekend volg ik een braintraining,' zegt hij. 'Je koppie koppie, jaja, daar draait het meer en meer om, jongen. Al die gektes van tegenwoordig. Allemaal door seks, drugs and rock and roll.' De voormalige kroegbaas weidt lang en breed over dit onderwerp uit. Walter is dan inmiddels weer in de standby-mode gezonken. Verslavingen aan drank en drugs, nee, dat is aan hem niet besteed. Mijn baas rookt niet, drinkt meer water dan koffie en slikt alleen vitaminepillen. Bij het stappen drinkt hij hoofdzakelijk bier, cocaïne heeft hij weleens geprobeerd. 'Maar niets voor mij, joh.' Onze uitgever wordt er niet strak en helder van maar juist groggy, troebel, sloom. Opvallend. Ritalin, een medicijn van een coke-extract, heeft bij

ADHD-kinderen juist een verlamdend en rustgevend effect. Toch opnieuw een bewijs dat Walter een echte ADHD'er is. Albert beweert niets met drugs te hebben, hij omschrijft zichzelf meer als een adrenalin junk. 'Ik fiets me elke zondagochtend het snot voor mijn ogen.' Maar in zijn jaren als amateurwielrenner snoepte hij weleens uit het verboden potje. Toch wekt hij vandaag niet echt de indruk 100 procent clean te zijn. 'Maar wie wel? Kijk eens om je heen? Wat is er fucking hell niet allemaal aan de hand.'

